

Návrh výzkumného projektu

Název projektu

Marsilio Ficino jako reformátor a filozof

Název projektu anglicky

Marsilio Ficino as Reformer and Philosopher

Autor/autorka

Anna Jedličková, 361097

Anotace (max. 1000 znaků)

Stručné a jasné shrnutí, čeho chce projekt dosáhnout a jakým způsobem.

V této práci se budu věnovat srovnání dvou děl Marsilia Ficina. Po vydání *Mallea Maleficara* Marsilio Ficino vydal krátké pojednání *Apologia*, které později vyšlo jako součást jeho *De vita libri tres*. V *Apologii* reaguje na námitky kritiků svého pojetí magie. V dopise vydaném pod názvem *O tom, co mají všelijací lidé činiti* se soustřeďuje na morální ponaučení. Srovnání těchto dvou děl si klade za cíl naznačit, jakým způsobem a kde své názory na magii projevoval, a tím i jak mohl být vnímán.

Klíčová slova (česky)

Slova a kratší sousloví vystihující podstatu projektu (obvykle 3-10).

Renesance, magie, filozofie

Teoretická východiska a cíle (1000-2000 znaků)

Jasný popis toho, čeho chce projekt dosáhnout, ve vztahu k obecnějším teoretickým problémům, k jejichž řešení má prostřednictvím prozkoumání dílčí otázky přispět.

V *Apologii* se Ficino zabývá náboženstvím explicitně, ale srovnání s *O tom, co mají všelijací lidé činit*, by mělo naznačit, nakolik důrazně případně pro které čtenáře svoje pojetí magie propagoval. Tento dopis, který je svým charakterem dost odlišný jsem zvolila proto, že nemusí být nutně cílený jen na vzdělané čtenáře, takže poskytuje možnost pozorovat, jakým způsobem oslovuje různé čtenáře, případně posluchače.

V *Apologii* budu pro účely této práce za magii považovat vše, co tímto slovem označí. Vzhledem k tomu, že v druhém pramenu toto slovo vůbec nemusí využít, budu za magii považovat vše to, co obsahově odpovídá označení magie z *Apologie*.

Hlavním cílem pro zvolení dvou velmi odlišných děl je snaha pokusit se vymanit z dichotomie obránci magie x jejich odpůrci, což obvykle znamená, že jsou stavěni mágové (případně šlechta) proti inkvizitorům. Za slabinu tohoto přístupu považuji to, že se soustředí pouze na dvě aktivní strany sporu, ale nemá příliš prostoru pro zohlednění ostatních aktérů, kteří ovšem také mohou mít na dění poměrně velký vliv.

Pro analýzu pramenů hodlám využít zejména narativní analýzu, zejména protože dokáže postihnout všeobecné směřování textu, jeho stavbu, jakou má zápletku a podobně. Kromě toho se zaměřím i na rozbor obsahu a kontextu pojmů, na které Ficino klade hlavní význam.

Posun ve stavu bádání (1800-3600 znaků)

Popis toho, v jakém stavu se nachází bádání v dané oblasti a jakým způsobem navrhovaný projekt poznání rozšíří.

Většina badatelů se soustřeďuje buďto na spor o definování legální a ilegální magie a zabývají se tak především různými spory¹, nebo na Ficinovo působení jako teologa či filozofa.²

Způsob řešení (1800-3600 znaků)

Detailní popis postupu řešení:

1. konkrétní výzkumné otázky (včetně jejich zdůvodnění v rozsahu dostatečném pro názorné předvedení vazby mezi těmito otázkami a konkrétními výzkumnými cíli na straně jedné a mezi těmito otázkami a dílčími výzkumnými kroky – jejichž popis následuje – na straně druhé);
2. objasnění povahy relevantních dat / pramenných údajů a případně způsobu redukce jejich množství tak, aby se analýza dala reálně provést ve stanoveném čase (u projektu k magisterské zkoušce za 1 rok, u projektu bakalářské práce za 2 semestry, u projektu magisterské práce za 4 semestry, u projektu disertační práce za 8 semestrů; ve všech případech se počítá s jedním člověkem, nikoli s týmem);
3. objasnění způsobu získání dat / pramenných údajů a jeho relevance vzhledem k výzkumným otázkám;
4. objasnění možných etických (právních) problémů spjatých se způsobem získávání (případně i interpretace) dat v rámci projektu (jsou-li tyto problémy v daném výzkumu relevantní);
5. objasnění metody analýzy dat / pramenných údajů a její relevance vzhledem k výzkumným otázkám, výzkumným cílům a teoretickým východiskům projektu;
6. předběžný časový plán řešení projektu.

Pište v úplných, souvislých větách, nikoli v bodech.

1. Na které námítky vůči magii v *Apologii* reaguje a jak se s nimi vypořádává. Tato otázka pomůže zjistit, co z jeho pojetí magie je podrobno kritice, a zároveň i na co Ficino při obraně klade důraz a jaké využívá argumentační strategie. **2. Na co klade důraz v *dopise O tom, co mají všelijací lidé činit*, komu je toto dílo určené a jaké využívá argumenty.** Srovnání odpovědí na tyto dvě otázky v podstatě vede k další otázce - **3. Nakolik jsou jeho přístupy v těchto dvou dílech shodné** a v čem, jakým způsobem by bylo možné vysvětlit případné rozpory.

4. Jakým způsobem vede argumentaci (zda pozitivně nebo negativně), jak oslovuje čtenáře a kdo by jim měl být. Součástí odpovědi na tuto otázku bude i to, jak popisuje svět a místo člověka v něm. Zda píše explicitně o magii a v jakém kontextu, na které pojmy klade důraz.

Textová narativní analýza a kvalitativní analýza zaměřené na kontext a význam pojmů, na které Ficino klade důraz, v kombinaci s rozšířeností těchto pramenů by měla naznačit, do jaké míry měl Ficino reálný vliv na interpretaci toho, co je škodlivá a co prospěšná magie a nakolik byly jeho názory přijímány. Místo konfrontace s Ficinovými kritiky se tak pokusím o zohlednění hlasu „mlčící většiny“, která se sice k dané problematice přímo nevyjadřovala, ale přesto stále měla určité možnosti, jak vyjádřit svůj postoj.

Ve své práci budu vycházet ze dvou pramenů, kterými jsou *Apologia* a *O tom, co mají všelijací lidé činiti*. Oba tyto prameny jsou volně dostupné on-line.

Během prvního semestru mám v plánu sběr a četbu relevantní sekundární literatury a analýzu pramenů, v druhém semestru pak psaní samotné práce.

¹ Např. Zambelli, Paola, *White Magic, Black Magic in the European Renaissance*, Leiden: Brill, 2007.

² Allen, Michael J. B., Valery Rees, and Martin Davies. 2002. *Marsilio Ficino: His Theology, His Philosophy, His Legacy*. Leiden: Brill, 2002.

Očekávaný přínos a využitelnost výsledků projektu (max. 1000 znaků)

Stručné objasnění toho, komu jsou výsledky výzkumu určeny a jakým způsobem je bude možné využít v dalším rozvoji bádání, případně též ve vzdělávání či jiných oblastech společenské praxe. Není cílem popsat, k čemu všemu je možné výsledky využít, nýbrž to, jakým způsobem je budou moci využít jejich primární adresáti.

Práce by měla být zajímavá především pro badatele, kteří se zabývají historickou sociologií či antropologií, ale jen málo pro klasické historiky. Obecně jde o snahu přijít s pohledem o něco méně soustředěným pouze na dvě hlavní strany sporu, které sice mohly být nejvýrazněji slyšet, ale samotný spor se vždy odehrává v prostředí zahrnujícím řadu dalších aktérů, což jsem se pokoušela nějak zohlednit.

Citovaná literatura

V textu návrhu odkazujte na použitou literaturu a prameny / datové zdroje. V této části pak uveďte odkazy na tyto citované zdroje. Dbejte na standardní a jednotnou citační normu. Je-li to relevantní, rozdělte seznam na dvě části: Prameny / datové zdroje a Literatura (podobně jako u bibliografie k tématu projektu, viz níže).

Allen, Michael J. B., Valery Rees, and Martin Davies. 2002. *Marsilio Ficino: His Theology, His Philosophy, His Legacy*. Leiden: Brill, 2002.

Zambelli, Paola, *White Magic, Black Magic in the European Renaissance*, Leiden: Brill, 2007.

Bibliografie k tématu projektu

Bibliografie nejvýznamnějších pramenů / datových zdrojů a zásadních teoretických a metodologických prací, souhrnné literatury a odborných studií k tématu, které plánujete ve výzkumu využít. Seznam rozčleňte na dvě části: Prameny / datové zdroje a Literatura.

Prameny / datové zdroje

Citace

Ficino, Marsiglio, *O tom, co mají všelijací lidé činiti*, dostupné z: <http://www.manuscriptorium.com/apps/index.php?direct=record&pid=set04020631#search>

Ficino, Marsilio, *De vita libri tres*, dostupné on-line: <http://bivio.filosofia.sns.it/bvWorkTOC.php?authorSign=FicinoMarsilio&titleSign=DeVita&historyType=TOCPage>.

Literatura

Allen, Michael J. B., Valery Rees, and Martin Davies. 2002. *Marsilio Ficino: His Theology, His Philosophy, His Legacy*. Leiden: Brill, 2002.

Edelheit, Amos. 2008. *Ficino, Pico and Savonarola: The Evolution of Humanist Theology 1461/2-1498*. Leiden: Brill, 2008.

Hamar, Eleonóra, „Příběhy religionistického vědění: podněty narativní a kritické teorie v religionistice“, *Religio: revue pro religionistiku*. 2008, 16/2, s. 155-176.

Hanegraaff, W. J., *Esotericism and the academy: rejected knowledge in western culture*, n.p.: Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

Kieckhefer, Richard. *Magie ve středověku*. Translated by Kateřina Jirsová. Vyd. 1. Praha: Argo, 2005.

Klaassen, Frank F., *The transformations of magic: illicit and learned magic in the later Middle Ages and Renaissance*, University Park, Pa: The Pennsylvania State University Pr, 2013.

White, Hayden, *Metahistorie: Historická imaginace v Evropě devatenáctého století*, Brno: Host 2011.